

ատացած հօտի կողմից՝ 1851 թ. հոկտ. 20-ի № 361 նամակով, բայց միշտ ի յուշ ունենալով այդ ամէնը, ես կրկին իմ՝ արտեռանդն շնորհակալութիւնս եմ՝ յայտնում՝ Ձեր հայ ազգին մատուցած բոլոր ծառայութիւնների համար, որ Ձեր առ Ս. Եկեղեցին տաժած ծշմարիտ քրիստոնէական — կրօնական զգացումների արտայայտութիւնն է միայն:

Աղօթելով, որ Ամենաբարձրեալը իւր շնորհաց օրհնութիւնն առաքէ Ձերդ Պայծառափայլութեան եւ Նորա Չեզ պարգեւած ընտանեացդ վրայ, ես վերադառնում եմ՝ առ Նա ջերմաջերմ՝ աղօթքներ, որպէս զի երկարէ Նա Ձեր օրհնեալ կեանքն ի փառս քրիստոնէութեան եւ յուրախութիւն Ձեզնով քարեքաստ վիճակ ունեցող հայ ազգի. թող Նորա Աջը հովանի լինի Ձեզ՝ Ձեր բազմաշխատ գործունէութեան ասպարիզում:

Համեցէք, Ձերդ Պայծառափայլութիւն, ի փառս Դուսիոյ մեծագոր կայսեր անուան, որի ներկայացուցիչն էք, շարունակելով Ձեր քարերարութիւնը զիղով հայերի վրայ, ցոյց տալ եւ Ձեր հզօր պաշտպանութիւնը եւ աջակցութիւնը մօտ ժամանակներս ազգային գործերով թէհրան եկած իսպահանի հայոց թեմական առաջնորդ թաղէոս եպիսկոպոսին՝ նորա իրեն հաւատացած քրիստոսի հօտի վարչական գործերի մէջ, եւ հաւատի եղէք՝ թէ առ նորին քարծր սրբազնութիւնը Ձեր կողմից արտայայտած շնորհները ես կընդունեմ՝ իբր դէպի ինձ արտայայտած՝ իբր ծշմարիտ քարերարութիւն դէպի իմ՝ ազգը:

Ենթադրում եմ, որ Նորին Պայծառափայլութիւն իշխանութիւն եւս արդէն ներկայացրած կլինի յիշեալ արհուն Չեզ, այն բարեհաճ ուշադրութեամբ, որ ունի առ Նա:

ԺՈՂՈՎԴԻԱԿԱՆ ԳԵԼԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Բ Ե Կ Ո Ր Ն Ե Ր.

(ԲՆԷԼԱՆԸ Ի ԲԱՐԲԱՆՈՎ) *

Քամին էկաւ էրան էրան,
Մշու քաջեր սեւատրան,
Տարան կիտան թօփի բերան.

Մայրըկայ դարտեր սարերով էր.
Անուշ, անուշ, անուշ ջան:

Ես իսակն էնք իստամպուցին,
Օտներս ծեռներս քալամ շեցին,
Դէպի Պօլիս յղըրկեցին.
Մայրըկայ դարտեր ելն . . . :

Ես Արշակն էնք միխանաջի,
Փախայ էլայ սարեր մացի.
Չարէս կտրաւ, նստայ լացի,
Եօթն օր քօպիկ ծան վրայ մացի.
ՄԱՅՐԻԿ, մայրըկայ դարտեր ելն . . . :

Աստուած սպանէ քօռ վարժապետ,
Քեաւոր մատնեց, սանիկն ի հետ.
Ծամբէս էլաւ դէպի Պօլիս,
Թաժայ նոր հարս տեղիս դրեց.
ՄԱՅՐԻԿ, մայրըկայ դարտեր ելն:

Սուրբ Ճննդեան մեծի տօնին,
Մգիկ յիշէք մըջ աղօթքին.
Ես զնացի ան ու վուխով,
Ձը զնէ մացի խիստ կարօտով.
Մայրըկայ դարտեր ելն:

* * *

Զօզօն զօզօն Զիարաթցիք,
Էլմէ զօզօն Զիարաթցիք:¹
Կըլտնի ուտող էդ Կանէնցիք.
Օսկոռ կոծող էդ Զրեցիք.
Մեռել Բրոտո Զաննջմանցիք.
Պասի ուտող Զաննջեցիք.
Թումնոն ցանող էդ Մօկունցիք.
Խաղող ուտող Դերկէմանցիք.
Վանքի շներ էդ Զառլըցիք.
Շատ կտրիմ էն Հաւատորկցիք.
Շատ ազգասէր էդ Բերթակցիք.
Գմշու պահող էդ Նորշէնցիք.
Պաղ ջուր խմող Ալիզնանցիք.
Մըռուղ պահող էդ Սօխազմցիք.
Սիրող կէնէն էդ Յօղունցիք.
Ժառ ու ծղոտ էդ Հափնեցիք.
Շատ վախկոտ էն էդ Բալցիք.
Էրկրի անթին էն Խոքերցիք.

* Ս. Հայկունու ծոցովածուցի:

¹. Իւրացանչիք տողի վերջը կրկնել „էլմէ՛ զօզօն Զիարաթցիք“:

Շատ քֆրկան էդ Սուրբսցիք.
 Շատ ծիստոր էն Յախջսցիք.
 Գէթ ու ըլէ Շէխուսուֆցիք.
 Շատ կեղտոտ էն Բալիճանցիք.
 Աղի (աղայի) պահող Շէխըրմցիք.
 Հարօրի գող էդ յարութսցիք.
 Յէրկէն չօքեր էն Յրօնցիք.
 Չմերկի ոստող Եօրկընսցիք.
 Շատ խորոտիկ էդ Եօնանցիք.
 Բուրտու քվա Բորդագոմցիք.
 Բէկի պահող էդ Դմիհկցիք.
 յօնիսի պահող Ապլուհարցիք.
 Շատ գող ու գէշ էդ Զօրանցիք.
 Շատ խոտով էն էդ Հացկցիք.
 Ժաժիկ գող էն Բլաթուխցիք.
 Կոշտ ու կոպիտ իրիզակցիք.
 Հայլիի նման Մլրագոմցիք.
 Օշխրի պահող Ալիզլունցիք.
 Զոր ու ցամաք էդ Բարտկցիք.
 Շէխի պահող էն Թլեցիք.
 Մուտուտ պահող Ազաղբըցիք.
 Զիրար մատնող էդ Դրմերտցիք.
 Աղի կրող էդ Եօնտամցիք.
 Մեռել քրֆող Եարգալնեցիք.
 Շատ տաճկող էն Եարգլցիք.
 Գլգի ոստող քուրդ Եօնտամցիք.
 Կամքետ ծախող էդ Եօրգեցիք.
 Փալիսի քաղող էն Մաննկցիք.
 Դու գոտնաջի էդ Եաննիստցիք.
 յօնամ ցանող էդ յարսեցիք.
 Ծլի քաղող էդ Եարտօնցիք.
 յօնի գործող Վարդենիսցիք.
 Բալամ ցանող Եարդենեցիք.
 Բօն ու քեաշալ էդ Մօզակցիք.
 Շատ դօլլաթուր Մուշախըցիք.
 Մատակ պահող էդ Կօնեցիք.
 Կարաս շինող էն Եազուտցիք.
 Շատ յաշխեա էդ յօրվանցիք.
 Բարդոց վառող էդ Դոկեցիք.
 Զիրար սպանող էդ Վարդիսաղցիք.
 Փէտի ծախող էն Դոակցիք.
 Ծամբու կտրող Դեղձմորըցիք.
 յօնդ ու ճէսի Եերտնըցիք.
 Մուտու լաջի էդ յասագեցիք.
 Օշխրի գող էն Բօլօզկցիք.
 Մուտ ըսող էն Եմլակցիք.
 Պուտկի շինող Եառուստինջցիք.
 Զօգան յէնող էդ Մաննկցիք.
 Կուպկի ոստող էդ Մշեցիք:

ՍՕՅԼԱՄԸ ԽԱՆՐԱՄ.

(Զը խօսող տիկին):

Մէկ թագաւոր մը կեղնի, էդ թագաւոր ուր աչքերուց կը բօնայ. հէքիմ կը բերին վերէն, հէքիմ կըսէ.

— Զուկ մը կայ մըջ ծովուն. թէ զէն ձուկ բռնեցին բերին, զընտոր լեղին հանին լցրին թագաւորի աչքեր, կը սաղնայ.

Էլաւ թագաւորի տղէն առաւ զհէքիմներն ու մէկ հզար թօռչի մը, գացին, Թօռչիք թօռ թալեցին մըջ ծովուն. օր մը չէ, երկու, Ասու հրամանքով զէն ձուկ բռնեցին, դրեցին օսկի լակնի (կոնք) մէջ, տուին թագաւորի տղի ձեռ.

Թօռչիք առեջ վագան, անջկէլա տարան թագաւորին, տղէն մնաց էտեանց. ձուկն էլաւ հետ լեզու, ըսեց.

— Թագաւորի տղայ, իմալ օր դու մէկ իս, ես լէ մէկ իմ. արի դիս թօռկ երթամ, քու աղէկին աղէկ կէնիմ.

Թագաւորի տղէն լէ վերուց զձուկ թալեց ի ծով.

— Հզար տարի իմ պապ բօնայ, զէդ ձուկ պտի պրծու՛մ, ըսեց.

Հաւար տարան թագաւորին թէ—ինչ կէնես, օր քու տղէն զձուկն էլմը թալեց ի ծով.

Թագաւոր ամը երեց, օր զտղէն սուրկուն էնին ուր երկրից, Բշեցին տղին հանին ուրանց սինօռից գուրս, Տղէն էր ընկաւ ճամբախ ու գնաց, Հատ ու քիչ գնաց Աստուած գինայ, մէկ լէ իշեց օր ճամբիս վրէն օձ մը մուկ մը բռնեք է. էդ խուֆարայ մուկ ըմալ կը վժվժէր, ըմալ կը ճըվճըվէր, օր տղի սիրտ էլ թամուլ չը տուեց, զարկեց զօձ սպանեց, մուկ փախաւ մտաւ ծակ, Տղէն էլմը ճամբախ տուեց, առեջ գնաց, Տղէն մէկ արտաբօյ տեղ գնաց չը գնաց, դարձաւ իշեց օր մէկ պայէ մի էտեանց վազնելին գիգայ. կայնաւ, պայէն եկաւ հասաւ, հարցուց.

— Աղբէր, դ՞ր կերթաս.

— Ըսկի, ըսեց, կերթամ խարիպ քաղաք մը գատելու.

— Ես լէ քզի ընկեր.

Էզան ընկեր ու գացին, Փշու՛մ տեղ գացին, իշեցին օր ուրիշ պայէ մ' լէ էտեանց կը բօնայ ու գիգայ, Կայնան, եկաւ հասաւ.

— Դ՞ր կերթաք, աղբէր, ըսեց.

— Կերթանք խարիպ քաղաք մը խտարի.

— Ես լէ ձգի աղբէր.

Իրենքն էզան աղբէր. մեռնինք հիտրաց, ապրինք